

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Backman, N., Jokinen, L., Lamminen, H. & Valtatie, H. (2023) Ikääntyneiden kohtaamisia työelämäyhteistyönä. TAMK-blogi, 22.12.2023.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/opetus/ikaantyneiden-kohtaamisia-tyoelamayhteistyona/>

Ikääntyneiden kohtaamisia työelämäyhteistyönä

22.12.2023

Ryhmä kolmannen vuoden sairaanhoitajaopiskelijoita osallistui työelämäyhteistyöhön ikääntyneiden hoitotyö -opintojaksolla syksyllä 2023. Jalkauduimme yhdessä ikääntyneiden keskuuteen Koilliskeskukseen, Pappilanpuiston lähitorille ja Kämmenniemen seurakuntakeskus Aunekseen järjestämään luentoja ja toiminnallisia hetkiä, jotka käsittelivät kohderyhmälle ajankohtaisia terveyden edistämiseen, seksuaalisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä aiheita. Alustusten aiheet olivat lähtöisin ikääntyneiden tarpeista ja toiveista.

Osalle meistä sairaanhoitajaopiskelijoista työelämäyhteistyön tilaisuudet olivat ensikosketus isommalle yleisölle esiintymisestä ja oman ryhmän tuki koettiin siksi erittäin tärkeäksi. Koimme työelämätilaisuudet ja niihin valmistautumisen hyödyllisenä tulevaa työelämää ajatellen. Kohtaamisissa ikääntyneiden kanssa pidimme tärkeänä selkeää, rauhallista ja kunnioittavaa puhetyyliä, sekä ennakkoluulottomuutta. Emme yritä tietää ennalta toisen puolesta tai oletaa tietävämmme toisen ajatuksia. Turhat ennakkoluulot ikääntyneitä kohtaan voivat tehdä vuorovaikutuksesta liian varovaisen ja luoda muureja osapuolten välille, jolloin luottamuksellinen vuorovaikutussuhde jää muodostumatta (Markkola 2018). Koskenniemi (2021) tuo väitöskirjassaan esille, kuinka kunnioittava kohtelu näkyy hoitajan tavassa olla (hoitajan olemus ja sitoutuminen) ja toimia (hoitajan tapa osoittaa hyväksyntää, kuunnella aktiivisesti, rohkaista ja huolehtia) ikääntyneen asiakkaan kanssa. Näitä taitoja tarvitsemme tulevassa ammatissamme luodaksemme merkityksellisiä asiakaskohtaamisia.

Ikääntymisen myötä terveys ja kyky toimia heikkenevät, mikä vaikuttaa haitallisesti ikääntyneiden hyvinvointiin (Heimonen ym. 2020). Työelämätilaisuuksissa ikääntyneet toivat itse esille haluavansa elää täyttä ja sisältörikasta elämää, ja haluaan osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Ikääntyneet toivoivat tietoa terveyden edistämiseen liittyvistä aiheista, kuten liikunnan ja ravinnon merkityksestä terveyteen. He kokivat, että on tärkeää pitää huolta omasta terveydestään ja toimintakyvystään. Lisäksi opiskelijoille esitettiin toiveita tulevien tilaisuuksien aiheista, erityisesti lisäravinteiden vaikutuksista ja erilaisista proteiiniainvalmisteista haluttiin enemmän tietoa. Tulevina hoitotyön ammattilaisina meille on merkityksellistä tietää millaiset asiat ikääntyneitä kiinnostavat tässä ajassa. Myös seksuaalisuuteen liittyvät asiat ovat tärkeä osa ikääntyneen elämää. Seksuaalisuuteen liittyvistä asioista halutaan puhua, sekä rikkoa tabuja. Huumorilla höystettynä myös vaikeista asioista voidaan keskustella.

Hoitotyön opiskelijoiden järjestämällä digipisteellä huomasimme, että ikääntyneet ovat nykyisin paremmin perillä teknologiasta ja sen kehityksestä. Tämän lisäksi yhä useampi ikääntynyt ilmaisi kiinnostuksensa saada lisää tietoa teknologisten ratkaisujen hyödyntäisestä oman toimintakykynsä ja terveytensä tukemiseksi. Digipisteellä käyneistä monella oli käytössä mm. urheilukellot mittamassa päivän askelmäärää ja kuljettua matkaa. Rasin & Taipaleen (2020) artikkelissa nostetaan esille, että yli 65-vuotiaiden digiosaaminen voi vaihdella voimakkaasti, mutta tärkeintä ei ole arvioida, saavuttavatko ikääntyneet tietyn osaamisen tason, vaan onko ikääntyneillä tarpeeksi digiosaamista oman elämänsä tarpeisiin ja lähtökohtiin.

Vanhenemismuutokset ja toimintakyvyn heikkeneminen voivat jossakin määrin haitata ikääntyneen kykyä käyttää teknologisia ratkaisuja. Tutkimuksen mukaan teknisten laitteiden ja sovellusten käytön esteenä ikääntyneet kokivat vaikeatajuisen tekstin, laitteen monimutkaisuuden, näppäinten koon sekä kuulo- ja näkövaikeudet. Ikääntyneillä voi olla myös pelkoa teknologiaa kohtaan. (Mielonen ym. 2021.) Voimakkaita tunteita näyttää herättävän usein se, että kaikki tuntuu muuttuvan ikääntyneen näkökulmasta liian nopeasti (Korjonen-Kuusipuro & Saari 2021).

Ikääntyneet kokivat, että yksinäisyyden kokemus voi lisätä turvattomuuden tunnetta. Osa ikääntyneistä toi esiin huolen siitä, että saa sairaskohtauksen yksin ollessaan. Useat ikääntyneet olivat huolissaan myös Suomen terveydenhuollon nykytilanteesta, sekä tulevaisuudesta ja esiin nousi etenkin mediassa esille nostettu hoitajapula. Huoli siitä, kuka heitä hoitaa avun tarpeen hetkellä, oli koskettava. Ikääntyneet toivoivat, että ihmiskontaktit eivät digitalisaation myötä katoaisi, vaan heillä olisi mahdollisuus kohdata ihminen aidosti ja läsnäolevasti.

Ikääntyneen kohtaaminen voi olla antoisa ja merkityksellinen kokemus meille nuoremmille ja antaa mahdollisuuden olla osa sukupolvien välistä yhteyttä. Kohtaamisissa korostui kuuntelemisen taidon tärkeys. Kun kohtaamme ikäihmisen, annamme hänelle mahdollisuuden puhua ja tulla kuulluksi. Ilmaissimme, että haluamme ymmärtää toisen ajatuksia ja tarpeita. Ikäihmisten tarinat ja muistot antavat meille mahdollisuuden vertailla mennyttä ja nykyisyyttä ja ymmärtämään sukupolvien välisiä eroja.

Kirjoittajat:

Tampereen ammattikorkeakoulun kolmannen vuoden sairaanhoitajaopiskelijat
Nina Backman

Lotta Jokinen
Hanna Lamminen

sekä Heidi Valtatie, sh, TtM, hoitotyön lehtori, muistihoidotyön asiantuntija,
psykoterapeuttikoulutettava TAMK

Kuva: Pixabay